

קונטרס

נועם שיח

שיעורי

הגה"צ אבדק"ק זר"מ

קראסנא

שליט"א

דברי התעוררות
יומא דהילולא קדישא
של מרן רבינו זי"ע ועכי"א

פרשת פינחס

שנת תשפ"ד לפ"ק

שיחה נעימה

גליון קי"ג

בעזהש"ת

שיעורי הלכה ולקט שיעורי אגדה

שנאמרו ע"י

הגה"צ אבדק"ק ור"מ שליט"א

בבית מדרשינו

קהל עדת קראסנא

ב"פ יצ"ו

1601 44th Street

Brooklyn, NY 11204

אפשר להשיג הגליון
בבית מדרשינו

לקבל הגליון באימעיל, להערות
ולהארות, נא לפנות

noiYamsiach@gmail.com

לתרומות ולנדבות נא לפנות
לאימעיל הנ"ל
וזכות הרבים יהא תלוי בו

כל הזכויות שמורות

Copyright 2023 ©

עץ "חיים" הוא למחזיקים בה

גליונות "נועם שיח" להפצת דבר ה' זו הלכה
נתנדבו ע"י הגבר שם עול לעצמו להחזיק ולפאר
מרבצי התורה ולומדיה

ה"ה הרבני הנגיד

מו"ה חיים הלוי מייזעלס הי"ו

לעילוי נשמת הוריו

מו"ה ר' יעקב ארי' בן מו"ה ר' מרדכי צבי הלוי ע"ה

גלב"ע כ"ח אב שנת תשס"א לפ"ק

וזוגתו מרת צירל בת מו"ה ר' משה הלוי ע"ה

גלב"ע י"ז חשוון שנת תש"נ לפ"ק

ת.נ.צ.ב.ה.

תזכר הענינים

דברי התעוררות

של מורינו הגה"צ אבדק"ק ור"מ דקהילתינו שליט"א בסעודת הילולא
של מרן רבינו הילל בן רבינו ברוך בענדיט זצוק"ל זי"ע ..... ג
שיחה נעימה ..... יב

יומא דהילולא

דברי התעוררות של מוריני הגה"צ אבדק"ק ור"מ דקהילתינו שליט"א
בסעודת הילולא של מרן רבינו הילל בן רבינו ברוך בענדיט זצוק"ל זי"ע
(פרשת פינחס כ' תמוז תשפ"ב)

וְנָתַתָּה מֵהוֹדֶךָ עָלֵינוּ לְמַעַן יִשְׁמְעוּ כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (במדבר כ"ז, י"ז)

בחיים חיותו בעולם וכולם רואים את מעשיו הטובים אז ילמדו ממנו וכן יעשו, אלא ימנה מנהיג כזה שאפילו כשכבר יהי' הצדיק בעלמא דקשוט ורק יזכירו מהצדיק מימרא או עובדא אז ג"כ ילמדו מזה הנהגה טובה ודרך ישרה אשר ילכו בה, וזהו פי' הכתוב 'ונתת מהודך עליו', שמשא רבינו יאציל על יהושע קדושה כזאת וכן על כל מנהיגי הדורות הבאים אחריו שאפילו באופן שיהיה רק למען 'ישמעו' כל עדת בני"י, ג"כ ילמדו ממנו, עכתו"ד אאמו"ר זצ"ל.

אנו יושבים כאן בסעודת הילולא של כ"ק אא"ז זצ"ל ורובא דרובא לא זכו עוד

מצינו בפרשת השבוע (פר' פנחס) שהקב"ה צוה למשה רבינו שיסמוך את יהושע להיות המנהיג של כלל ישראל תחתיו, כדכתיב (במדבר כ"ז י"ז) ונתת מהודך עליו למען ישמעו כל עדת בני ישראל.

והקשה מרן החתם סופר דיש לדייק לשון הפסוק 'למען ישמעו', דהול"ל 'למען יראו', דהלא כל עדת ישראל היו עומדים שם ורואין האיך שמשא רבינו נותן מהודו על יהושע, עי"ש.

ושמעתי מכ"ק אאמו"ר זצ"ל לתרץ, שהשית"ב צוה למשה שבעת שממנים מנהיג לכלל ישראל צריך שיהא מנהיג כזה שלא רק בעת אשר הוא נמצא

לאחר החורבן הנורא של יהדות אירופא
 היה **המצב להיפך**, בני ישראל זכו
 אז לגדולי מנהיגי ישראל שזה לא היה כלל
 מתאים לדור כזה, צדיקים כאלו שהיה
 להם נשמות גדולות מדורות קודמים, וזה
 היה מתנה מהקב"ה, כדי שיהיה להם
 היכולות לבנות מחדש את שארית הפליטה
 שנשארו לאחר החורבן הנורא.

ידוע מה שכ' בספה"ק 'ישמח משה'
 בפרשתן (ד"ה באופן אחר) בשם ספרי
 המקובלים, **שכל צדיק שאינו מניח בנים**
אחריו, הוא ראייה שלא שייך לדור הזה,
אלא שהקדוש ברוך הוא הורידו
לאשלומי דרא, כמו כן אחר החורבן היה
 כמה צדיקים שלא נשאר דורות אחריהם,
 ובודאי באו לכאן רק בשביל לחזק ולהרים
 קרן ישראל שהיה אז בשפל המצב, והיו
 צריכים למנהיגים כאלו שאינם כלל לפי
 ערך הדור.

ולפי זה אפשר לומר, שמשה רבינו ראה
 את **הדור דור**, היינו שראה את
 ההשמדה הנוראה שעברה על אבותינו
 זקינינו לפני שמונים שנה ה"י, ושאל את
 הקב"ה מי יהא ביכולות לחזק את
 הבחורים והבחורות - יתומים ויתומות -
 אשר נצלו בניסי ניסים מהאש הנורא ה"י,

להכיר את זקיני זצ"ל ומעט הם מהנאספים
 כאן אשר זכו עוד להכירו, **וההתכנסות**
ביום ההילולא לכבודו של הצדיק זצ"ל
הוא לתכלית אחד, לשמוע מקדושתו
 וצדקתו וצדיק מה פעל בחיים חיותו, כ"ק
 זקני זצ"ל היה מצדיקי הדור שנשאר לנו
 לאחר המלחמה והשבר הנורא, שבזכותם
 אנו חיים, ובזכותם אנו זוכים כיום ללכת
 בדרכי השם.

בספה"ק 'ייטב לב' (פ' מסעי עה"פ כי אתם
 עוברים) מביא בשם הרה"ק
 מראפשיץ זצ"ל לבאר מה דאיתא במדרש
 (מד"ר כ"ג ה') שהקב"ה הראה למשה דור דור
 ודורשיו דור דור ושופטיו, והקשה הרה"ק
 מראפשיץ **למה הראה הקב"ה למשה**
קודם את ה'דור דור' ואח"כ את
ה'דורשיו' וה'שופטיו', לכאורה היה
 צריך להיות להיפך, שקודם יראה את
 ה'דורשיו' וה'שופטיו' ואח"כ את ה'דור
 דור', ומבאר כי אילו הראה הקב"ה למשה
 את הדורשים והשופטים שבדור הזה, היה
 לפלא בעיניו למה יש כאלו מנהיגים
 שאינם הגונים לפני זמן ביאת המשיח, לכן
 הראה הקב"ה למשה מקודם איך ה'דור'
 יהא נראה אז **ולפי המצב החלש של הדור**
לפי ערך זה יהיה ג"כ המנהיגים, ע"כ.

האש ע"י שצינן את אש הכבשן, ונמרוד ראה שאברהם אבינו מטייל בתוך הכבשן בגינה מלאה אילנות ועצי פרי, והקשה ע"ז זקני זצ"ל **שהרי הקב"ה היה יכול לעשות את הנס באופן אחר**, שהיה יכול לשנות את גופו של אברהם אבינו ע"ה שיעשה גופו כולו אש וממילא לא היה אש הכבשן אוכלתו.

וביאר זקני זצ"ל שהיות שאברהם אבינו תפקידו בעולם היה לפרסם את אמונת הבורא יתב"ש ולקרב לב הבריות להשית"ב, והרבה פעמים היה צריך אברהם להוריד את עצמו ממדריגתו ולדבר דברים פשוטים ולעסוק בגמ"ח עם אנשים מגושמים עובדי ע"ז, **ואילו היה גופו נעשה כולו אש והיה נעשה כולו רוחניות** הרי לא היו בני אדם רוצים לקבל ממנו את דבריו משום שהיו אומרים לו שאין לו כלל השגות בגשמיות, ואינו מבין מה הם הצרכים הגשמיים שלהם, שהרי הוא כולו אש ורוחני, ולכן לא היה רוצה הקב"ה לשנות את גופו של אאע"ה והשאירו כמו גוף של כל בשר ודם, ורק עשה את הנס שצינן את כבשן האש.

ועפי"ז מבאר את הפסוק, 'אתה הוא ה' אלקים אשר בחרת באברהם

הרי זה דור שבור ורצוף, והראה לו הקדוש ברוך הוא את **הדורשיו והשופטיו**, ואמר לו אני אתן להם בדור זה מנהיגים שלא שייכים כלל לדור זה, מנהיגים מ'הדורות הקודמים' שהם יוכלו להכניס מחדש חיות בדור המיוסר, ולנער את האפר מעליהם שיוכלו לחזור ולבנות את הריסות בית ישראל.

אין לנו כלל השגה איך אבותינו שארית הפליטה היו נראים אחרי החורבן והשריפה הנוראה, וכמו ששמעתי מאחד מזקני וחשובי קהילתנו הרה"ח ר' צבי הכהן ליבערמאן ז"ל **'ווען נישט דער רבי זצ"ל ווער ווייסט צו איך וואלט געבליבן א איד'**, וכך היה המציאות הנוראה אז, שהשרידים והפלטים לא היה להם ההורים, ורח"ל בכל יום, התוכחה היה להם לחם חוקם בזמן המלחמה הנוראה ה"י.

אנו אומרים בתפילת שחרית 'אתה הוא ה' אלקים אשר בחרת באברהם **והוצאת מאור כשדים ושמת שמו אברהם**, ומצאת את לבבו נאמן לפניך' (נחמ"ה ט' ז' - ח'), **וביאר כ"ק זקני זצ"ל פסוק זה**, שהרי במדרש (ילקוט תהילים רמז תתע"ג) מבואר שהקב"ה הציל את אברהם אבינו מכבשן

כבר היה שמחה שורה על פניהם, כי זכו להשתחרר מידי הרשעים ימ"ש, ובזמן שלוש סעודות אחד מהיהודים שם לא היה יכול להתאפק וניגש לזקני צ"ל ואמר לו, 'קראסנא רב פארוואס וויינט איר אין איר זענט אזוי צובראכן בא זיך', וענה לו שהוא בוכה מכיון שהוא מפרש את הפסוק בתהילים (תהלים קי"ח י"ח), 'יסר יסרני י-ה', עברתי במלחמה את כל היסורים שבעה מדורי גהינום, אבל 'ולמות לא נתנני' למה לא לקח אותי הקדוש ברוך הוא לקרבן כמו אבי ואחיי על אש המוקדה, אלא בע"כ שלא הייתי ראוי להיות עולה תמימה, ולכן אני בוכה, ע"כ, מבהיל על הרעיון.

ומיד כשסיים דברים אלו המשיך בדבריו ואמר, אבל מכיון שהקב"ה השאיר אותי בין החיים אז אקיים מה שאומרים בתפילת שמו"ע 'וכל החיים יודוך סלה', אני מתחיל לעשות תיכף ומיד למען כבודו יתברך.

וזה כוונת הפסוק, דהטעם שניצל אברהם אבינו מכבשן האש ולא נעשה כמו קרבן עולה, משום שהיה צריך להרבות כבוד שמים בעולם שנעשה אב המון גוים, וכמו"כ זקני צ"ל, הטעם שלא לקח אותו

והוצאת מאור כשדים' ואיך הוצאת אותו ע"י שצננת את האש ולא עשית אותו כולו אש, ולמה עשית כך, משום 'ושמת שמו אברהם', והטעם שנקרא שמו 'אברהם' משום 'כי אב המון גוים נתתיך' כמו שאמה"כ (בראשית י"ז ה'), שאאע"ה היה הולך לפרסם ולהפיץ להמון העם את אמונת והנהגת הבורא לכל באי עולם, ולכן השאיר הקב"ה גופו כבשר ודם וצינן את האש, עכדה"ק.

ואפשר לבאר באופן אחר קצת, שהרי באחד ממכתביו כתב זקני צ"ל להיתומים בעיר מולדתו קראסנא את הדברים כדלהלן, 'איך שעם זיך זייער אז מען האט מיך נישט מיטגענומען מיט מיינע ליבע חברים נשמות הקדושים והקדושות פין אינזער קהילה, איך בין א ודאי א גרויסער בעל מום, דאס איך בין נישט ווירדיג געוועזען פאר א קרבן פאר השם ית"ב, נאר יעצט אז איך בין יא לעבן געבליבען, וכל החיים יודוך סלה, עכל"ק.

בשבת הראשונה לאחר השחרור לא היה נראה שום שמחה על פניו הק' והיו יכולים לראות שאיזה דבר כואב לו מאוד, וכל האנשים מסביבו שהיו פליטי המלחמה

את בית ישראל, לעשות ולפעול למען כבוד שמו יתברך.

בפרשת השבוע (במדבר כ"ז כ"ט) כתיב שמשנה רבינו ביקש מהקב"ה

'יפקוד ה' אלקי הרוחות איש על העדה וגו' ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רועה', ואפשר לבאר פסוק זה בהקדם דברי זקני צ"ל שכ' לפרש את הפסוק בתהילים (כ"ג א) 'מזמור לדוד ה' רועי לא אחסר' הרי הרועה אינו הבעה"ב על הצאן, אלא הוא שכיר אצל בעה"ב לרעות את הצאן ולשמרם, ולהחזירם בערב במספרם אל הבעה"ב, וכן הוא אצל הקב"ה דכשיש צדיקים בעולם אין הוא בעה"ב על כלל ישראל, וכמו שאמרו חז"ל במס' מועד קטן (דף ט"ו:) 'הקב"ה גוזר וצדיק מבטלו', הרי **שהצדיקים הם הבעה"ב על כלל ישראל**, וא"כ הקב"ה אינו אלא הרועה, וצריך לתת דין וחשבון על כל אחד ואחד מישראל להצדיקים יראי ה' שהם הבעה"ב, ואם יש צרה או מחלה ליהודי ח"ו, אז הצדיק ידרוש מהקב"ה על כך, וע"ז אומר דוד המלך 'ה' רועי לא אחסר', היינו, **כל זמן שהקב"ה רק 'רועי' אז 'לא אחסר' לא חסר לי שום דבר**, אבל אם אין צדיקים בעולם שידרשו צרכי בני"י מהקב"ה, אז נעשה הקב"ה הבעה"ב ולא

הקב"ה לקרבן עולה כמו אביו ואחיו הקדושים הי"ד, משום שהקב"ה השאיר אותו לפליטה לדור יתום להחזיקם ולהחיותם למען כבוד שמו יתברך.

יש מימרא נפלאה מהצדיקים על פרשת השבוע (פר' פנחס) עה"פ (במדבר כ"ו א') 'ויהי אחר המגיפה' ואח"כ כתיב בתורה אות 'פ' וממשיך הכתוב ויאמר ה' אל משה וגו', וצוה אז הקב"ה למשה את הציווי לספור את בני"י, ולכאורה הרי היה צריך לכתוב פסוק נפרד של 'ויהי אחר המגיפה' ואח"כ להתחיל בפסוק חדש את הציווי של ספירת בני"י, ולמה נכתב שני הענינים [המגיפה והציווי לספור את בני"י] בפסוק אחד, וביארו הצדיקים שהפסוק בא להורות שאם ח"ו יש מגיפה **מי נחשב אז למנהיג ישראל האמיתי להנהיג את העם**, זה האיש אשר לא נפל לתוך יאוש אחר המגיפה אלא תיכף ומיד מוכן הוא לשמוע מה הקב"ה מצוה לו ולמסור אותם לבני"י, וזה פי' הפסוק 'ויהי אחר המגיפה' ומיד ויאמר ה' אל משה וגו'.

זקני צ"ל היה בין הצדיקים שמיד כשהיה אחר המגיפה - המלחמה הנוראה לא נפלה רוחם, אלא מיד שמעו את דבר ה' ותיכף התחילו לבנות ולהקים

של רי"ש שאמו נעשה בריאה לגמרי וזכתה לאריכות ימים ושנים, וחיתה עד אמצע שנות התשעים לחייה.

זקני זצ"ל היה מהצדיקים שהיו מבטלים גזירות, והקדוש ברוך הוא היה אצלם כ'רועה', הוא היה איש על העדה כפשוטו, לבני קהילתו ולכל כלל ישראל.

לאחר המלחמה הנוראה הוקם ועד הצלה בעיר מינכען למען הפליטים ע"מ לעזור ליהודים פליטי המלחמה, וזקני זצ"ל עזר להם מאוד, והז'שוינט אז בזמנו עזר ג"כ לועד ההצלה, ואחד מראשי הועד היה יהודי יקר ששמו היה ר' נפתלי בארוך ז"ל והיה ממקורבי הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל ראש ישיבת לעיקווא'ד, ובאחד ממכתביו כותב הרב בארוך שהכיר את הגה"צ מקראסנא זצ"ל שהיה איש אמת, והכיר הרבה רבנים ב'דייטשלאנד', ומכל הרבנים שהוא הכיר אז, היה זקני 'חד בדרא', רב מדורות הקודמים, ולא נכנע לשום אדם באם הדבר היה נוגע לעניני 'אידישקייט', איש עם הבנה גדולה מאוד ועמוקה, והיה עסקן גדול לכל הכלל, ע"כ.

ודבר זה נחוץ הוא מאוד בזמנינו אפילו כיום, לאברכים ולכל הקהל, לשמוע

יהיה בבחינת רועה, ואז הקב"ה יכול לעשות עמנו מה שרוצה כביכול, עכדה"ק.

ועפ"י מימרא זו אפשר לבאר את הפסוק הנ"ל, שמשה רבינו ביקש מהקב"ה 'יפקוד ה' אלקי הרוחות' צדיקים כאלו שהם 'איש על העדה' בבחינת בעה"ב, ואז הקב"ה יהיה רק בבחינת הרועה, אבל אם לא יהיו צדיקים שהם בבחינת איש על העדה, אז יהיה הקדוש ברוך הוא הבעה"ב, ואז תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רועה, שמרועה נעשה הקב"ה לבעה"ב, וזה מה שביקש משה רבינו שלא יהיה כן, אלא שהשם ית"ב יהיה רק הרועה.

שמעתי בשם אחד מבני הרה"ח ר' יוסף שמואל קרויס ז"ל שהיה מקורב מאוד אצל זקני זצ"ל וסיפר עובדא מזקני זצ"ל, שאביו ר' יוסף שמואל נכנס פעם לביהמ"ד ביום הושענא רבה וכבר היו באמצע התפילה וניגש לזקני זצ"ל ואמר לו שזוגתו חולה מאוד, ושאלו זקני זצ"ל את שם זוגתו, וענה לו שרה רחל בת מרים, ואמר לו זקני זצ"ל הלא אומרים היום בתפילה 'קול מבשר מבשר ואומר' וזה ראשי תיבות שרת רחל בת מרים, תביא לי בשורה טובה בקרוב, וסיפר בנו

אז היא חייבת בחליצה, ואסור לו להינשא לאשה זו משום שהוא כהן.

ומציין את הנפסק בהלכה שבספק חיוב חליצה אז אם כבר נישאה האשה

בדיעבד זה מותר, אבל לכתחילה אסור לה להינשא, וע"כ שאלתו מה הוא הפסק הלכה באופן כזה, וכותב שדעתו להתיר אחר שביירר כ"ז באריכות, אבל מבקש הוא מהרב מניאמץ וז"ל, 'אם שגיתי מבקש אני שתתקן אותי', וממשיך לכתוב שהוא נמצא בנסיעה על הדרכים ודעתו אינה צלולה, **נא ונא התפללו עבורי שלא אכשל ושאזכה עוד לישב באהלה של תורה במנוחה ובהרחבת הדעת**, ע"כ.

זקני זצ"ל כתב קונטרס מיוחד על עניני עגונות וקראו בשם 'רני עקרה', ובמכתב אחד שכתב להגה"צ אב"ד שארמאש זצ"ל שואל אותו, האם להדפיס קונטרס זה או לא, **וכותב שרצונו להדפיס קונטרס זה ש'אולי אזכה להיבנות ממנו'**, שעל ידי זכות זה של התרת עגונות יזכה גם הוא להיבנות ולהקים שם בישראל.

ואסיים במימרא של זקני זצ"ל את אשר דרש בשנת תש"ו בעיר קראסנא בחג השבועות בנעילת החג, דיש ענין של

וללמוד איך שהצדיקים היו מתמסרים לעשות בעסקנות בכל ענין שיהיה, לפרט ולכלל, לעזור לכל יהודי אשר נזקק לעזרה.

אחד מהענינים הנשגבים שבהם עסק

זקני זצ"ל אחר החורבן היה בענין היתר עגונות, מאות עגונות התיר זקני זצ"ל, זה היה במסירות נפש ממש, והרבה גדולים וטובים נמנעו מלעסוק בענין זה, ובמכתב שכותב זקני זצ"ל להגאון הצדיק רבי חיים מרדכי ראללער אב"ד גיאמץ זצ"ל [שהיה מגדולי תלמידי הגאון הגדול רבי מאיר אריק זצ"ל, ובקי נפלא בעניני עגונות] זה היה בשנת תש"ו אחר חג השבועות בעת ששהה ב'בודאפעסט', וכותב לו שיש לו שאלה על כהן שרוצה להינשא לאשה אחת שהיה לה לפני המלחמה בעל עם ילדים וכולם נספו על קדה"ש וכעת הם רוצים להינשא, והבי"ד בבודאפעסט כבר רצו להתירם להינשא אחרי שביירו בוודאות שהבעל והילדים נספו ל"ע במלחמה, ושאלתו היא, שיש ספק אם האשה צריכה חליצה מאחי הבעל, מכיון שיודעים שהבעל והילדים נשרפו ל"ע ביום אחד, והשאלה היא מי נחנק ל"ע למות קודם, שאם הבעל נהרג תחילה אז האשה פטורה מחליצה אבל אם היה להיפך

נוראים, אם אנו בעת הזאת יבקשו 'רחמים' על המצב שאנו נמצאים בה מאת הקב"ה שהוא אב הרחמן שירחם עלינו, זה אינו תפילה כהוגן, שעכשיו אנו נמצאים במצב כזה שאין אנו יודעים במה להתחיל ולבקש, אבל בקשתינו להשי"ת הוא שיחמול עלינו 'בחמלה' גדולה, וסיים בדבריו [וזה גם נוגע לנו בימי בין המצרים] שיקויים בנו הפסוק שנאמר ע"י ישעיה הנביא (ישעיה ס"ג כ"ט) 'באהבתו ובחמלתו הוא גאלם וינטלם וינשאם כל ימי עולם'.

כמו"כ אנו מתפללים להשי"ת, הרי אין אנו יודעים על מה לבקש כי צריכים אנו לכל מיני ישועות, אלא נבקש מהקב"ה שיחמול עלינו ברפואות וישועות ומנוחת הנפש והרחבת הדעת, ובבני חיי ומזוני רויחי, ונזכה שיקיצו וירננו שוכני עפר, והימים האלו יתהפכו לששון ולשמחה בביאת גואל צדק בבי"א אמן.

'רחום' שזה רחמנות, ויש ענין של 'חמלה' שזה ג"כ רחמנות, ומהו הנפק"מ בין רחום לחמלה, ופ"י ש'רחום' הכוונה הוא ליהודי שיש לו בקשה מיוחדת ומבקש מהקב"ה, רחם עלי אני צריך ישועה לאותו הדבר, 'חמלה' הכוונה הוא ליהודי אשר חסר לו הכל ואינו יודע האיך להתחיל לבקש, כמו ילד קטן שכואב לו אבל אינו יכול לפרט מה כואב לו.

מצינו אצל משה רבינו שהיה רבן של ישראל ותיכף משעת לידתו נשא על לבו את כל הצער והכאב של עם ישראל, וכשבתיה בת פרעה ראתה את משה רבינו על שפת היאור כתוב בתורה (שמות ב' ו') ותפתח ותראהו את הילד והנה נער בוכה, 'ותחמול עליו', שראתה על פניו את כל הצער של כלל ישראל, הגם שהיה רק בגיל ג' חדשים, כבר ראה ברוח קדשו את כל ההצטרכויות שכלל ישראל היה צריך אז, וע"ז היה בוכה.

זקני זצ"ל באומרו דרשה זו בעת נעילת חג השבועות, בכה ואמר דברים

שיחה נעימה

אבינו שהיה לו בבית לבן, הרמיה של לבן בענין עקודים נקודים וברודים וכו', ולמה את הענין שיעקב אבינו היה נטמן י"ד שנים בישיבתו של עבר לפני שהגיע לבית לבן, שזה דבר היותר חשוב מתולדותיו של יעקב אבינו לא נזכר כלל בתוה"ק.

[בדרך אגב, רש"י הק' מפרש באריכות עה"פ (בראשית כ"ח ט') בד"ה אחות נביות, שיעקב אבינו היה 'נטמן' בבית מדרשו של עבר י"ד שנים, וצ"ב מהו הלשון 'נטמן', והרי גם עד הליכתו לישיבתו של עבר ישב ועמל בתורה הק' כדכתיב (בראשית כ"ה כ"ז) איש תם יושב אהלים שישב באהלה של תורה.]

וראיתי לבאר עפ"י מה שמצינו בהל' שבת (ס"א רנ"ז) בדין הטמנה, שאסור

בפרשת בלק בדברי בלעם אשר ברך את ישראל כתיב (במדבר פרשה כ"ד) לא הביט און ביעקב וגו', מה טובו אהליך יעקב וגו', אל מוציאו ממצרים וגו', שבלעם מונה את המעלות שיש להם לעם ישראל.

בס' 'משחת שמן' להרה"ג רבי חיים קויפמאן ז"ל מביא קושיא נפלאה מה ששמע מהגה"צ הרב קאפעלמאן זצ"ל שדייק דחזינן שבלעם מנה והזכיר בדבריו כל המעלות הטובות של כנסת ישראל, וא"כ למה אינו מזכיר כלל את ענין מעמד הר סיני וקבלת התורה, הרי זה המעולה שבמעלות שזכו ישראל במדבר.

וכעין דבר זה מוצאים אנו ג"כ בתוה"ק אצל יעקב אבינו, (בראשית פרק ל"א) שמפורט שם כל ההשתלשלות של יעקב

לכאורה מה הועילה בריחתו לבית עבר שהיה קרוב וסמוך לבית אביו יצחק וגם עשיו ידע שיעקב נתחבא והטמין עצמו במקום קרוב לו.

אלא חזינן מכאן גודל רשעתו של עשיו, שאע"פ שיעקב היה בקירבת מקום לעשיו אחיו, וגם עשיו ידע כמעט בבירור שיעקב אחיו נמצא בבית המדרש ואף על פי כן לא נכנס לבית המדרש לרדוף אחר יעקב אחיו, דבמקום קדוש כמו בבית המדרש לא רצה להיכנס].

והביאור למה לא נכתב בתוה"ק ענין ישיבת יעקב אבינו בבית מדרשו של עבר ועמל בתוה"ק כל הי"ד שנים הוא, משום שאנו רואים שיעקב אבינו שהה כעשרים שנה בבית לבן הארמי ולאחמ"כ יצא מביתו שלם בגופו ושלם בממונו ושלם בתורתו, כמבואר ברש"י הק' עה"פ (בראשית ל"ג י"ה) ויבא יעקב שלם עיר שכם, **וא"כ זה דבר פשוט ומובן מאליו שכדי לצאת בשלימות מבית לבן הארמי ללא שום פגם ודאי הוא שישב ועמל בתורה הקדושה**

להטמין בשבת אוכלין בתוך כר וכסת ע"מ שיחזיק את החום של המאכל באופן שהוא נטמן מכל הצדדים, ובזה אפשר לבאר שאכן גם עד שיעקב אבינו הגיע לישיבתו של עבר ישב ועמל בתוה"ק, אבל לא היה כל כולו טמון אך ורק בתורה, **אבל בי"ד השנים שהלך ללמוד בישיבתו של עבר כדי שיוכל להתחזק מעמד בבית לבן הארמי, אז נטמן כל כולו בתורה"ק** כל שעות היום והלילה כמבואר ברש"י הק' עה"פ (בראשית כ"ה י"א) וישכב במקום ההוא, לשון מיעוט, באותו מקום שכב, אבל י"ד שנים ששימש בבית עבר לא שכב בלילה, שהיה עוסק בתורה, **וזה היה סגולת הדבר שזכה לצאת בשלימות מבית לבן הארמי.**

וכדאי לציין דבר נפלא, דהרי הסיבה שנטמן בבית עבר היה משום שברח מעשיו אחיו שרצה להורגו והחביא עצמו בבית עבר, ומהיכן ברח מבית יצחק אביו שהיה בבאר שבע, ובמהרש"א מב' שבת מדרשו של עבר ג"כ היה בבאר שבע בקירוב מקום מגוריו של יצחק אבינו, ואם כן

ההלוואה כדי שיהיה ללוה הכרח לשלם את החוב ולקבל חזרה את המשכון.

והקב"ה היה לו בארץ ישראל ב' דברים חשובים, כלל ישראל, והבית

המקדש, וכשישראל חטאו והחריב את הביהמ"ק לקח ע"י זה את ביהמ"ק למשכון ושפך חמתו על עצים ואבנים, וכמבואר ברש"י עה"פ (שמות ל"ח כ"א) בד"ה המשכון משכון, ב' פעמים, רמז למקדש שנתמשכון בשני חורבנין על עונותיהן של ישראל.

ומב' שמהמשכון עצמו יכולים לראות כמה כלל ישראל חשוב הוא, שהרי המשכון שלקח הקב"ה מישראל כדי לכפר על עונותיהן ושיחזרו בתשובה, היה הביהמ"ק, והוא מקור הקדושה מקום השראת שכינתו יתברך.

וזוה פי' הפסוק, 'מה טובו אהליך יעקב', אם הינך רוצה לראות מה רב טובם וחשיבותם של כלל ישראל אפילו בזמן שהם קרויים בשם 'יעקב' שזה מורה על זמן שכלל נמצאים בשפל, **אז תסתכל על 'משכנותיך**

לפני שהגיע לבית לבן, ובזכות זה יצא בשלימות מבית לבן, ולכן אין צריך לפרט ענין זה בתורה, (כן ביאר הגה"צ רבי סנדר ערלאנגער שליט"א).

כמו"כ מב' הגה"צ הרב קאפעלמאן זצ"ל באותו מהלך, **דכשבלעם היה מונה את שבחן ומעלתן של ישראל,** מה טובו אהליך יעקב, היינו שיש קדושה יתירה בכלל ישראל שאין פתחיהן מכוונים זה לזה, הן עם לבדד ישכון וגו', אז כשרואים כזו התנהגות עילאית של כלל ישראל אין צריך כלל לפרט ולהגיד את ענין קבלת התורה, כי **ודאי הוא שהתנהגות עילאית כעין זה הוא רק אם יש מעמד הר סיני ומקבלים את התורה הק' ומתנהגים בדרך התורה.**

זקני הרה"ק רבינו הילל מקראסנא זי"ע (שבשבוע זה חל יומא דהילולא קדישא) מב' בספרו כונת הלב עה"פ (במדבר כ"ד ה') מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל, דהנה מדרכו של עולם כשאדם מלוה לאחד מעות הוא לוקח משכון על ההלוואה, ומחפש סוג משכון ששוויו הוא לא פחות מסכום

מעריך המשכון נוכל לדעת ערך הדבר
שבעבורו ניתן המשכון.

ישראל', שזה מלשון משכון, ראה איזה
משכון לקחו עבורם וזה ביהמ"ק, ומזה אתה
רואה כמה חשוב הוא הקרן- כלל ישראל, כי

היום חל יומא דהילולא קדישא של ה'אור החיים' הקדוש זי"ע.

ושמעתי פעם מאחד מבעלי המוסר
שהמשיל ענין זה, למלך אחד
אשר מנהגו היה לצאת לבד ללא משרתים
ליער ולצוד חיות, ופעם אחת יצא לצוד
כדרכו והנה תועה ביער ולא מצא את הדרך
לצאת ממנה, והבחין שבמרחק נמצא איזה
בית בודד ויוצא משם אור, ופנה לכיון הבית
וכשדפק על דלת הבית יצא בעה"ב לקראתו,
ושאלו המלך האם הוא יודע את הדרך לצאת
מהיער, וענהו הלה שבודאי הוא מכיר היטב
את הדרך כי הוא גר כאן במקום זה כמה
שנים ובמקום זה כבר גרו אבותיו.

ולאחר שהכניס את המלך לביתו אמר לו
שהוא המלך של כל המדינה, והלה
לא הבין כלל מה זה מלך על המדינה,
והסביר לו המלך שכל המדינה כולל היער

בפרשתן (במדבר כ"ו כ"ג) כתיב, לפנה משפחת
הפוני, ומב' האוה"ח הק' דכוונת
הכתוב הוא **לרמז שצריך לפנות את הפה**
ממותרות המורגשות גם מהשחוק ומדברים
בטלים כי הם מונעים קיום התורה באדם.

וממשיך וכו', ומצאתי לחסידי ישראל
שכתבו (רבינו יונה, אבות פ"א מי"ז) כי
פה של לומדי תורה דינו ככלי שרת אשר
ישרתו בהם בקודש, כי אין קדושה כקדושת
התורה, ולזה אסור לדבר בו אפילו דברי חול
הגם שאין בהם דברים האסורים.

והוא מה שרמז במאמר '**לפנה**' שהוא פה
העמל בתורה ובו שוכן חצי שמו
יתברך [אותיות ו-ה], '**משפחת הפוני**' פי'
שצריך לפנות מפיו הכל, חוץ מהגות
בתורה, עכלה"ק.

והאם הוא שומר עליו כראוי, והלה ענה שבוודאי כך הוא הדבר ואכן שומר עליו עד היום, וביקש המלך לראות את הכוס המיוחד.

והולידך האדם את המלך מחוץ לביתו כדי להראות למלך היכן הוא שומר את הכוס המיוחד, וכמה שהתקרבו למקום ששם נמצא הכוס הרגיש המלך ריח רע יותר ויותר, ולבסוף הוליכו לרפת הבקר והראה למלך שהסוס הכי נבחר שלו שותה מים מכוס מיוחדת, ואמר למלך שהנה הוא רואה עכשיו עד כמה חשוב אצלו הכוס שרק לסוס המיוחד והנבחר הוא נותן לשתות מכוס זה.

המלך בראותו דבר זה צעק על האיש ואמר לו האם כדי להשקות את הסוס נתתי לך את כוס השתיה האישי שלי, שהיא המתנה המיוחדת והיקרה ביותר שהיה לי.

והנמשל הוא, שהקב"ה נותן ליהודי מתנה מיוחדת ויקרה שהוא הפה של האדם שזה ככלי שרת שיהיה רק מוקדש

שייכים למלך, ולאחר ששהה בביתו לאיזה זמן ונח מעמל הדרך ליוה את המלך לדרך הנכונה עד שיצא מהיער.

ואמר לו המלך שלאות הוקרה על שהציל אותו ממצב מסוכן זה הוא רוצה לתת לו מתנה מיוחדת, והלה לא היה לו מושג כלל איזה דבר מיוחד המלך יכול לתת לו, ואמר לו המלך שיתן לו את כוסו הפרטי שהוא יקר וחשוב מאוד והוא לוקח אותו תמיד עמו בזמן שהוא יוצא לדרך כדי לשתות מים, והוסיף לומר לו שזה מאוד יקר וחשוב ולכן ישגיח היטב על כוס זה מפאת חשיבותו הגדולה.

כעבור כמה שנים עבר המלך עוד הפעם דרך אותו יער, ואמר למשרתיו שהוא חייב לבקר אותו האדם שדר ביער ולדרוש בשלומו כיון שהציל אותו באותה הפעם, ואכן הגיעו לבית זה והמלך ודרש בשלומו הטוב, ושאלו האם הוא זוכר שהצילו פעם אחת בעת שתעה בדרך, והלה נזכר בדבר שאכן כך היה, ושאלו המלך האם עדיין נמצא אצלו הכוס המיוחד שנתן לו

כל מוצאות הפה שהאדם דיבר בעוה"ז וכל דיבור ודיבור באים עליו למעלה בחשבון, וכשח"ו לא משגיחים היטב על הדיבורים שיצאו מהפה אז מתרעם הקב"ה על האדם, האם כך שמרת על הכלי שרת - המתנה המיוחדת שנתתי לך.

לתורה ולא לדברים אחרים, ולאחר מאה ועשרים כשהנשמה עולה למרומים, אז שואל הקב"ה לאדם האם שמרת היטב על הכלי שרת שנתתי לך במתנה, והלה עונה שבודאי שמר עליה כראוי, ואז מוציאים את

השי"ת יעזור שנוכל ללמוד וללמד ולנצל את הכלי שרת שלנו, לעשות נחת רוח להבורא יתב"ש עד עולם אמן.

